

γλυκοφάγγει μέσα στο νου μου : Μέρα εΐτανε, νύχτα, πρωί, βράδυ, δὲν τὸ θυμοῦμαι. Εἴμαστε ὁλομόναχοι μέσα σὲ μιὰ κάμαρα, ἡ μάνα μου καὶ γώ. Ἡ Ἀννούλα δὲν εΐτανε μαζί μας. Ἡ μακαρίτισσα τότες μὲ πῆρε στὰ γόνατά της καὶ κοιτάζοντας ἔξω μὲ μάτια συλλογισμένα, ἄρχισε νὰ κλαίγῃ, καὶ νὰ κλαίγῃ. Ἔτρεχαν τὰ δάκρυα καὶ ἀπὸ τὰ δύο μάγουλά της. Τὴν ἔβλεπα ξερός, καὶ δὲν τολμοῦσα νὰ τὴν ρωτήξω τί εἶχε. Μὲ τὸ μικρό μου τὸ κεφάλι κατάλαβα πὼς ὁ πόνος της δὲν εΐταν ἀπὸ τσίμπημα, πένσιμο, πείνα ἢ δίψα. Κατάλαβα πὼς εΐταν κάτι ποῦ δὲν τὸ νοιώθουμε μεῖς τὰ παιδιά, πὼς αὐτὸς εΐταν πόνος βαθύς καὶ μεγάλος, ὄχι παιχιδί, ὄχι παιδικήσιο πᾶγμα. Σώπεινα λοιπὸν καὶ τὴν κοίταξα μὲ ἀπορία καὶ πονεσιά. Σιγὰ σιγὰ πέρασε ἡ ἀνεμοζάλη της, στέγνωσαν τὰ μάτια της, ἔσκυψε καὶ μὲ εἶδε, χαμογέλασε, καὶ μ' ἔσφιξε δυνατὰ δυνατὰ στὴν ἀγκαλιά της. Ἔτσι πέρασε καὶ αὐτὸ τῶνειρο. Πέρασε καὶ πιά δὲν ξαναῤῥθε. Ξαναῤῥθε στο νου μου πολλές φορές· μὰ στὰ μάτια μου ὄχι. Μεγάλωσα, καὶ δὲν ἀποκότησα ποτές ν' ἀνοίξω τὸ στόμα μου καὶ νὰ ρωτήξω τὴ μακαρίτισσα τί τινε βασιάνιζε κείνη τὴ μέρα. Ἴσως ἂν τῶξερε ἡ δύστυχη πὼς θὰ τὴν παρατηροῦσα τόσο καλά, δὲν θὰ μοῦ εἰδειχτε τὴν πληγωμένη καρδιά της.

Ὅσες μανάδες μποροῦνε νὰ φανταστοῦν τί σημάδια μᾶς ἀφίνουνε μερικὰ λόγια τους καὶ καμώματά τους, τί θησαυρὸ καταθέτουμε μέσα μας, πρέπει νὰ εἶναι καὶ ἀπὸ τίς βασιλίτισσες πιὸ περήφανες. Νὰ ξέρουνε μοναχὰ πὼς μιὰ μέρα ποῦ θὰ κοιμοῦνται στὸν τάφο, θὰ σπαρταρᾶ ζωντανὴ μιὰ πράξι τους, ἓνα χάδεμά τους μέσα στο θυμητικό τοῦ παιδιοῦ τους, τί ἄλλο θέλουν! Ποιὸς μεγάλος τοῦ κόσμου ἀφίνει στο νου μας τέτοιες ἀθάνατες ζωγραφιές! Ποιὸς ποιητής, ποιὸς φιλόσοφος — ἄχ, καὶ ποιὸς δάσκαλος!

Ἄλλα δυὸ χρόνια πρέπει νὰ κολυμποῦσα μέσα στὴν παιδικήσια ζωὴ μου σὰν τὸ ψάρι μέσα στὰ γαλανὰ του νερά, καὶ κόσμος δὲν ἔβλεπα παρὰ σὰν πηλοῦσα κάποτε ἀπάν' ἀπὸ τὸ κύμα καὶ κοιτάζα στὸν ἀέρα πότε ἀχτίδες, καὶ πότε σκοτάδι.

[Ἔπεται συνέχεια]

ἈΘΗΝΑΪΚΗ ΗΧΩ

Προχθὲς συνεπληρώθησαν ἑξὶ μῆνες ἀπὸ τοῦ θανάτου τῆς Μ. Δουκίσσης Ἀλεξάνδρας. Μᾶς ἐνεθύμισαν τὸν ἀκριβῆ αὐτὸν χρόνον, —διότι Ἐκείνην ποῖος τὴν ἐλησμώνησεν;—οἱ πένθιμοι κώδωνες τῶν μνημοσύνων, εἰς τὰ ὁποῖα μετὰ συγκινήσεως προσῆλθον οἱ σεπτοὶ αὐτῆς συγγενεῖς καὶ αἱ ἐπισημότητες καὶ ὁ λαὸς «νὰ δεηθῶσι μετὰ τῶν λειτουργῶν τοῦ Ὑψίστου, ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς της».

Ἴδου μιὰ φράσις ἐστερημένη ὀλιωδιδίου σημασίας ἐκ τῶν μυριῶν τὰς ὁποίας, λείψανα τοῦ παρελθόντος, μεταχειριζόμεθα καθεκάστην εἰς τὸν ψευδῆ καὶ τυπικὸν αὐτὸν βίον. Καὶ ποῖος ἀρά γε ἔξ ὧσων περιεβλήθησαν τὰς χρυσοπαρῦρους στολάς καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν Νάον θριαμβευτικῶς ἢ ἔξ ὧσων χάρις εἰς τὰ πτωχὰ των ἐνδύματα ἀπεδιώχθησαν διὰ λακτισμάτων ὑπὸ τῶν φρουρῶν, ποῖος ἤλθεν ἐκεῖ εἰλικρινῶς διὰ νὰ παρακαλέσῃ τὸν Θεὸν ὑπὲρ τῆς ψυχῆς τῆς ἀποθαμένης· ἢ καὶ ποῖος ἔξ ὧσων ἐσκέφθησαν τυχὸν μιαν τοιαύτην βέβηλον σκέψιν δὲν τὸ εὔρον ἀμέσως περιττὸν καὶ ἀπρεπές, ἀντιπαρασῆσας τὴν ἰδίαν ἀμαρτωλὴν συνείδησιν πρὸ τῆς λευκῆς ἀγιότητος Ἐκείνης, ὑπὲρ τῆς ὁποίας ἐκαλεῖτο νὰ εὐχρηθῇ; Τοῦ κατ' ἐμέ, δὲν ἠξέυρω ἀκριβῶς ποῖαν ἰδέαν ἔχει ἡ ἀγία μας Ἐκκλησία περὶ τῶν μνημοσύνων, οὔτε εἰσέρχομαι ποτὲ εἰς τὰς λεπτομερείας τοῦ δόγματός, τοῦ ἀνεπίδεκτου συζητήσεως, οὔτε μὲ μέλει περὶ τοῦ πὼς ἀντιλαμβάνονται αὐτοῦ οἱ λειτουργοὶ εὐσεβεῖς χριστιανοὶ ἢ κατὰ τὸν Λαοκράτον παπαδαθροῦποι. Ἄλλ' ὁμολογῶ ὅτι ἰστάμενος εἰς μιαν γωνίαν τοῦ Ναοῦ παράμερον καὶ βλέπων τὸν κόσμον ἐκείνον τὸν χρυσομέλανα ὑπὸ τοὺς εὐώδεις ἀτμοὺς τῶν θυμιατηρίων, δὲν εὕρισκον ἄλλον σκοπὸν εἰς τὴν συνάθροισιν ἐκείνην ὑψηλότερον καὶ ἀγιώτερον ἢ τὴν ἐκ αἰσθητοτέρῳ ἀναπαράστασιν τῆς σεσθεΐσεως ἐκείνης μορφῆς, τῆς γλυκειᾶς κόρης μὲ τὴν ξανθὴν κόμην καὶ τοὺς γαλανοὺς ὀφθαλμούς, τῆς ὁποίας ἡ ζωὴ ἐξέχυνεν ἐν ἄρωμα ἀγνὸν ὡς ἴου καὶ ἐπότιζε τὴν ψυχὴν μὲ τὴν παρηγορίαν τὴν ὁποίαν κατασταλάζει μόνον τῆς οὐρανίας ἀγαθότητος ἢ καλλοῦν. Καὶ οἶαν ἐπίδρασιν ἐξημερώσεως καὶ κατευνάσεως καὶ σωτηρίας πραγματικῆς ἐξήσκει, δι' ὅλους ἡμᾶς τοὺς ζῶντας, ἢ ἀνάμνησις τοιαύτης ζωῆς καὶ ἡ λύπη τοιοῦτου θανάτου, ἢ ἀνακαλουμένη ζωηρῶς καθ' ἣν σιγμὴν συνηθροίζομεθα νὰ δεηθῶμεν ὑπὲρ ψυχῆς, ἢ ὁποία, καὶ ἄνευ τῆς ἀνισχύρου μας ἐπεμβάσεως, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἀπολαμβάνει τῆς ὑπεσχημένης μακαριότητος εἰς τὰ χριστιανικὰ Ἡλύσια ἢ εἰς τὴν προσωρινὴν ἀνάπαυσιν τῆς Ἀνάξας, τῆς προδρόμου τῆς βουδδικῆς Νιρβάνας, ἐτοιμαζομένη νὰ μετεμψυχῶθῃ εἰς ὃν ὑψηλότερας φύσεως, τίς εἶδεν εἰς ποῖον κόσμον πολὺ τοῦ ἰδικοῦ μας τλειότερον, τὸν ὁποῖον θαυμάζομεν μαρμαίροντα ὡς ἀστέρα ἐπὶ τοῦ ἀνεφέλου καὶ σιγηλοῦ στερεώματος τῆς ἑαρινῆς νυκτός. .

*

Καὶ οἱ ἄνθρωποι, εἰς τὴν καρδίαν τῶν ὁποίων ζῆ ἢ γλυκεῖα νεκρά, ἐργάζονται μετὰ ζήλου ὑπὲρ τῆς μνήμης τῆς. Ἴδου ὅτι ἰδρῶσιν τόρα ἐπ' ὀνόματί της ἐν μέγα Νοσοκομείον. Ὁ Μητροπολίτης, ὁ Δήμαρχος καὶ ὁ Πρύτανης ἀποτελοῦσι τὴν πρὸς συλλογὴν ἐράνων ἐπιτροπὴν. Αἱ προσφοραὶ εἶνε γενναῖαι. Μόνον τὸ Πανεπιστήμιον ἐψήφισεν ἑσχάτως ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ τριακόσια χιλιάδας δραχμῶν. Ταχέως θ' ἀνεγερθῇ τὸ εὐεργετικὸν κατὰστημα καὶ οἱ μυριοὶ δυστυχεῖς καὶ ταλαιπωρημένοι, τοὺς ὁποίους ἡ στέγη του μέλλει ν' ἀνακουφίσῃ, θὰ εὐλογῆσασιν Ἐκείνην, τῆς ὁποίας θὰ φέρῃ τὸ ὄνομα καὶ θὰ ἐπιστηρίξῃ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις τὴν μνήμην.

Ἄλλα...τὸν ἐνθυμεσθε τὸν τρομερὸν ἐναντιωματικὸν τοῦ Βασιλεῖαδου καὶ εἶδατε πῶς φεράς ἔως τόρα

ἐπῆλθε νὰ κόψῃ τὸν ἐνθουσιασμὸν τῆς πρώτης μου φράσεως; Δυστυχῶς αὐτὴν τὴν φορὰν δὲν εἶμαι ὁ μόνος ἰδιότροπος, ὁ ὅποιος δὲν εὐρίσκει καὶ πολὺ πολὺ σχετικὸν μὲ τὴν Βασιλοπούλαν τὴν Ἰδρυσιν τοῦ Νοσοκομείου. Ἡ ἀνάμνησις τῆς δρασεῖς τῆς νεότητος καὶ τῆς ἀγγελικῆς τῆς καλλονῆς, πῶς ἄρα γε ἀρμόζει νὰ συνδέεται μὲ νόσους, μὲ πόνους, μὲ ὠχρὰ πρόσωπα, μὲ κραυγὰς ἐγχειρήσεων, μὲ ἀυπνίας πυρετοῦ, μὲ στεναγμοὺς θανάτου;... Ὁμοιωθὼν ὅτι ἡ ἐκλογὴ δὲν ἐλέγχει πολλὴν καλαισθησίαν, οὔτε ἐγκλείει τὴν πρέπουσαν ποιήσιν τὸ μνημεῖον. Καλὸν καὶ ἄγιον ἔργον εἶνε ἡ περιθάλψις τῶν ἀσθενῶν καὶ εὐεργετικὸν ἴδρυμα ἐν Νοσοκομείον. Ἀλλ' ἀντ' αὐτοῦ εἶχαμεν τόσα ἄλλα καλύτερα νὰ κάμωμεν! Δὲν σὰς φαίνεται ὅτι θὰ ἦτο πολὺ καταλληλότερον — διὰ νὰ φέρωμεν ἐν παράδειγμα μεταξὺ μυριῶν — ὅπως ἔκαμαν ἐν Βιέννῃ κηπὸν τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσήφ, νὰ κάμωμεν καὶ ἐν Ἀθήναις ἓνα... Κηπὸν τῆς Ἀλεξάνδρας; Ἄ, ἀλήθεια, δὲν εἶνε ἄσχημη ἰδέα ἓνας κηπὸς ἀριστωμένος εἰς τὴν μνήμην ὑψηλοῦ καὶ περιληψμένου προσώπου καὶ δὲν ἔχουν πάντοτε ἄδικον αὐτοὶ οἱ κουτόφραγκοὶ! Φαντασθῆτε τὴν ἔκτασιν αὐτὴν μὲ τὰ ὑψηλὰ δένδρα τὰ πλήρη πτηνῶν, μὲ τὰ μικρὰ, τὰ ἠδέως μορμυρίζοντα βυάκια, μὲ τοὺς χαλικωστρότους διαδρόμους τοὺς λευκάζοντας ἐν μέσῳ τῆς πρασιάς, μὲ τὰ πολύχρωμα ἄνθη τ' ἀρωματίζοντα τὴν ἀτμοσφαῖραν, μὲ τὰς σκιὰδας τὰς κισσοσκεπεῖς, μὲ τ' ἀγροτικὰ καλίσματα τὰ περιμένοντα ὑπὸ τὰς ἀναδενδράδας, μὲ τὰς ποικιλοπτέρους ψυχὰς τὰς πετώσας ἀπὸ ἄνθους εἰς ἄνθος, μὲ τὰς γωνίας τὰς πλήρεις ῥομαντικοῦ σκιάφωτος καὶ μυστηρίου. Πῶς θὰ ἐμειδιά τὸ μέγα καὶ ποιητικὸν αὐτὸ μνημεῖον τὸρα τὴν ἄνοιξιν καὶ πῶς θὰ ἐξεχύνετο εἰς αὐτὸ ὁ κόσμος διψῶν, ἡ νεότης, ὁ ἔρωσ, ἡ ποίησις — ἔχι μόνον, ἀλλὰ καὶ ὁ πολλὸς κόσμος, ὁ πτωχὸς κόσμος, ὁ μὴ εὐρίσκων σήμερον κέντρα ἀναψυχῆς εἰς τὴν πολιτισμένην μας πόλιν καὶ κραιπαλῶν κατὰ προτίμησιν εἰς τὰ ὑπόγεια, ὅπου οἱ ἄτμοὶ τοῦ οἴνου συσκοτίζουσι τὸν νοῦν του, ὥστε σπανίως νὰ ἐξέρχεται ἐκεῖθεν ἄνευ ἐγκλήματος...

*

Ἀλλὰ τί πειράζει; Διὰ τὸν ἐγκληματιαν, ἰδοὺ ἡ ἐν Χριστῷ Ἀδελφότης διὰ τὸν τραυματιαν, ἰδοὺ τὸ Νοσοκομείον Ἀλεξάνδρας... Καθὼς φαίνεται μόνον τὸν ὑγιᾶ καὶ τὸν καλὸν ἔχει ἐγκαταλείψει εἰς τὴν τύχην του ἡ παθολογικὴ μας φιλανθρωπία. Διότι καὶ ποῖος ἐφρόντισε ποτὲ νὰ μὴ ἀσθενήσῃ ἐκεῖνος ἢ νὰ μὴ ἐγκληματήσῃ οὗτος; Καὶ ποῖος τὸν ἐνεθάρρυνε ποτὲ καὶ τὸν ἤμειψεν, ἐὰν ἐφάνη τυχὸν μάρτυς καθήκοντος, ἤρωσ; Ἐδῶ δὲν ὑπάρχει εἰς Κηπὸς δημόσιος; Ἐδῶ δὲν ὑπάρχει μία εταιρία ἀμειβουσα τὴν ἀρετήν. Καὶ θὰ ἦτο καλὸν ἄρα γε — ἰδοὺ καὶ ἄλλη ἐπιμνημόσυνος τιμὴ καταλληλοτέρα, — νὰ ἐδίδοτο τὸ ὄνομα τῆς Ἀλεξάνδρας εἰς ἐν τοιοῦτον Βραβεῖον Ἀρετῆς; Μακροχρονίους καὶ πιστὰς ὑπε-

ρεσίας, ἀφοσιώσεις εἰς τὸ καθήκον, κατανικήσεις πειρασμῶν, γενναίας καὶ αὐταπαρνήτους πράξεις, — πόνων εἰδῶν ἡρωϊσμοὺς δὲν θὰ εἶχαμεν κατ' ἔτος ν' ἀνταμειψώμεν ἐν ὀνόματι τῆς Βασιλοπούλας μας! Θὰ ἐγεννᾶτο ἡ ἀμιλλα μεταξὺ τῶν καλῶν, θὰ ἐδίδοτο παράδειγμα προνοίας ἀξιοζήλευτον καὶ τότε θὰ ἐφαίνετο πράγματι, κύριοι καὶ κυρίαί τῆς ἐν Χριστῷ Ἀδελφότητος, ποῦ κείται ἡ ἀγνή, ἡ ἀληθὴς φιλανθρωπία...

*

Ὡπωσδήποτε, ἀνεξαρτήτως τοῦ μνημοσύνου τῆς Ἀλεξάνδρας, φρονοῦμεν ὅτι ἔχει μεγάλην ἀνάγκην ἡ κοινωνία μας Βραβεῖον Ἀρετῆς. Ἐδῶ δὲν εἶνε ὁ τόπος τῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς συζήτησεως τοῦ θέματος. Μίαν μόνον δίδομεν νύξιν διὰ νὰ σὰς κάμωμεν νὰ τὸ σκεφθῆτε καὶ νὰ τὸ ἐξετάσετε. Ἐπειτα τὸρα μῶλις ἐκ τῆς ἀνυπομονησίας κρατεῖται ἡ γραφίς εἰς τὰς χειράς μου. Ὁ καιρὸς εἶνε ἐξαισιος, ἐαρινὸς καὶ μὲ καλεῖ εἰς περίπατον. Ἐχῶ δικαίον νὰ ὑπάγω σήμερον κατὰ τὴν ἐξοχὴν. Ἐκέντησε παρὰ πολὺ τὴν ὀρεξίν μου τὸ ὑάλινον ἀγγεῖον, τὸ ὅποιον ἀπὸ τῆς πρώιας ἔχω ἐπὶ τοῦ γραφείου μου πλήρες ἄνθων τοῦ ἀγροῦ. Ὅποια δρόσος, ὅποιον ἄρωμα λεπτὸν ἀνακίδεται ἐκ τοῦ ζωηροῦ αὐτοῦ δείγματος τῆς ἀνοξίσεως καὶ τῆς ἐξοχῆς! Ἰδοὺ αἱ παπαροῦναι, δεσπίζουσαι μὲ τὸ μέγεθος καὶ τὸ βαθύ χροῖμα τῶν πετάλων των. Μοῦ ἀρέσει νὰ τὰς βλέπω ἐπὶ τοῦ χεῖλους τοίχων ἠρειπωμένων μεταξὺ ὀλίγης γλόφης, κινούσας φρενητιωδῶς τὰς αἰματώδεις κεφαλὰς πλῆν καὶ μὲ τοὺς ὀξεῖς στάχους τοῦ νέου σίτου, ὅπως τοὺς βλέπω εἰς τὴν ἀνθοδόχην μου, ἀποτελοῦσι ὠραιότατον σύμπλεγμα. Ἰδοὺ αἱ ἀριστοκρατικαὶ καὶ ποιητικώταται ἀνεμώναι πλήθους ρδίναι καὶ ἐρυθραί, ὁ κομψότερος ἐαρινὸς κόσμος τῆς κομμιδοδόχης. Πῶς εὐαρμοστέϊ πλησίον των τὸ στιλπνὸν κίτρινον τοῦ βατρυχίου, τοῦ ὡσεὶ ὑγροῦ πάντοτε ἀνθυλλίου. Ἰδοὺ αἱ κανονικαὶ μαργαρίται, αἱ ὑπωχροὶ μὲ τὰ ἐπιμήκη φυλλάρια, τοὺς δεικτάς αὐτοὺς τῆς ἀγάπης. Καὶ ἄλλα ἀκόμη καὶ ἄλλα... Πηγαίνω τὸρα νὰ τα χαρῶ καὶ νὰ τα θαυμάσω, ἀφθόνως ἐσπαρμένα εἰς τοὺς ἀγρούς, εἰς τοὺς τάπητας, τοὺς ὁποίους μεγαλοπρεπεῖς καὶ μυριοχρόμους στρώνει ἡ Ἀνοιξὶς πρὸ τῶν ποδῶν μας, νὰ ζητήσω καὶ ἐγὼ ὡς ὁ Τυπάλλδος τὸ πλάσμα τῆς φαντασίας.

... στὴν ἀνθοστόλιστη
τοῦ κάμπου πρασινάδα.

Σκέπτομαι ὅμως καὶ λυποῦμαι ὅτι ὀλίγους θὰ εὐρῶ συντρόφους ἅμα διέλθω τὴν ὑπερπληθῆ ἐδὸν Σταδίου καὶ τὴν Πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος καὶ τὴν Δενδροστοιχίαν... Καὶ ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἀγαπῶ πολὺ τὸν κόσμον, καὶ μάλιστα τὸν ἀθηναϊκόν, δὲν ἀγαπῶ ἔξ ἄλλου ποτὲ νὰ θαυμάζω μόνος μου τὸ ὠραῖον, πράγμα τὸ ὅποιον νεώτεροί τινες ψυχολόγοι θεωροῦσιν ὡς τὸ πρῶτον ἀμυδρὸν σύμπτωμα τοῦ ἀλτρουισμού, τῆς ὑψίστης τῶν ἀνθρωπίνων ἀρετῶν.

ΑΝΤΙΑΛΛΟΣ